

Riktlinjer för handläggning av serveringstillstånd

Innehållsförteckning

Syfte	3
Övergripande mål	3
Kommunens informationsskyldighet	3
Ansökan och handläggning	4
Olika former av serveringstillstånd	4
Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten	4
Stadigvarande serveringstillstånd till slutet sällskap	4
Stadigvarande cateringstillstånd till slutet sällskap	5
Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten	5
Tillfälliga serveringstillstånd till slutna sällskap	5
Pausservering	5
Gemensam serveringsyta på uteservering	5
Remissyttranden	6
Undantag när serveringstillstånd inte krävs	6
Kunskapsprov	6
Beslut om avslag vid särskilda omständigheter	7
Tillsyn på Restauranger	7
Avgifter	7
Serveringstider	8
Uteserveringar	8
Villkor	8
Sanktioner/ återkallelse	8
Beslut i ärenden om serveringstillstånd	9

Syfte

Enligt 8 kap 9 § alkohollagen (2010:1622) ska kommunen tillhandahålla information om vad som gäller enligt denna lag och anslutande föreskrifter samt riktlinjer för tillämpningen av föreskrifterna i kommunen. Riktlinjerna utgår från alkohollagens regler som i vissa fall ger utrymme för kommunen att utveckla sin egen alkoholpolitik. Kommunen kan inte ha normerande riktlinjer eller riktlinjer som avviker från alkohollagen, utan syftet med de kommunala riktlinjerna är att den som söker tillstånd ska kunna förutse om en verksamhet som planeras kan ges tillstånd. Riktlinjerna ska också ge vägledning vid handläggning och beslut så att ansökningar om serveringstillstånd behandlas lika inom kommunen.

Kommunens mål är att alla som ansöker om serveringstillstånd och som uppfyller alkohollagens krav ska beviljas serveringstillstånd. Riktlinjerna utgör kommunens komplement till alkohollagen. I huvudsak har de reviderade riktlinjerna samma innehåll som de tidigare riktlinjerna i Järfälla kommun. Vissa förtydliganden har gjorts för att det ska bli lättare att förutse hur kommunen kommer att agera i olika situationer.

Övergripande mål

Beslut om tillstånd och tillsyn enligt alkohollagen har sin utgångspunkt i nedanstående övergripande mål:

- Det ska vara tryggt att gå på krogen
- Det ska vara lätt att vara krögare
- Det ska vara konkurrens på lika villkor i restaurangbranschen

Att få ett serveringstillstånd innebär ett stort ansvar. Järfälla kommun förväntar sig att tillståndshavarna inte bara lever upp till lagens krav på lämplighet och skötsamhet, utan också aktivt arbetar med att förebygga brott och minimera verksamhetens negativa påverkan på omgivningen, till exempel störningar till närboende.

Sökanden ska vara lämplig för den socialt ansvarsfulla uppgiften att servera spritdryck, starköl, vin och andra jästa alkoholdrycker. Sökanden ska också ha god kännedom om alkohollagstiftningen och ha ekonomiska förutsättningar att sköta verksamheten på ett tillfredställande sätt. Lämplighetsprövningen omfattar även en prövning av den sökandes ekonomiska skötsamhet och eventuellt tidigare brottslig belastning.

Servering av alkoholdrycker ska ske ansvarsfullt och präglas av måttfullhet. Fokus är återhållsamhet vid servering så att skadeverkningar av alkohol ska förhindras samt att kravet på ordning och nykterhet uppfylls såväl på serveringsstället som i dess direkta närhet.

Kommunens informationsskyldighet

Såsom tidigare nämndes har kommunen enligt 8 kap 9 § alkohollagen en skyldighet att informera om vad som gäller enligt denna lag och anslutande föreskrifter.

En ansökan om serveringstillstånd bedöms utifrån alkohollagens krav och serveringstillstånd får endast ges till den som med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden är lämplig att utöva verksamheten.

Ansökan och handläggning

Enligt 5 § alkoholförordningen ska en kommun fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Hur lång tid som går från att ansökan skickats in till att beslut fattas beror till stor del på det underlag som den sökande presenterar. Kompletta och korrekta uppgifter underlättar remisshantering och handläggning i övrigt. Det kan förekomma faktorer som kan förlänga handläggningstiden med högst fyra månader, som till exempel remissvar som inväntas från olika myndigheter eller ofullständigt avlagt kunskapsprov.

Nedan följer handläggningstider för specifika ärendeslag:

- Stadigvarande tillstånd till allmänheten eller slutet sällskap, vid nyetablering eller ägarbyte från första kontakt till beslut (*max 2 månader*)
- Förändringar i bolaget, till exempel ändring av personer i bolagets styrelse (*fyra veckor*)
- Tillfälligt tillstånd till allmänheten (*fyra veckor*)
- Tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap (*2 - 10 arbetsdagar*)
- Tillfälligt utökade serveringstider (*fyra veckor*)
- Anmälningssärenden, till exempel anmälan om provsmakning, kryddning av spritdryck (*5 arbetsdagar*)

Olika former av serveringstillstånd

Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten

Denna typ av tillstånd gäller tillsvidare. För att kunna få ett stadigvarande tillstånd ska serveringsstället ha ett eget kök i anslutning till serveringslokalen och kunna servera lagad eller på annat sätt tillredd mat. Matutbudet ska bestå av ett antal förrätter, huvudrätter och efterrätter. Efter kl. 23.00 får matutbudet begränsas till ett fåtal enklare rätter. På serveringsstället skall det finnas tillräckligt med sittplatser för matservering i förhållande till lokalens storlek, och om det finns uteservering ska lokalerna vara överblickbara från exempelvis baren.

Vid bedömningen av köket ska hänsyn tas till verksamhetens inriktning. Utrustning för den tillredning som ska bedrivas ska finnas. Serveringsstället ska även vara lämpligt för sitt ändamål utifrån brandsäkerhetssynpunkt.

Stadigvarande serveringstillstånd till slutet sällskap

För att serveringen ska anses ske till slutet sällskap krävs att alla gäster är kända för tillställningen. Gästerna ska ha något gemensamt intresse utöver den aktuella tillställningen, det kan exempelvis vara en förening eller ett företag. Serveringsstället får inte vara öppet för insläpp av allmänheten under pågående alkoholservering. För övrigt gäller samma regler enligt alkohollagen som vid stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten.

Stadigvarande cateringstillstånd till slutet sällskap

Den som bedriver cateringsverksamhet för slutna sällskap kan meddelas stadigvarande serveringstillstånd i en kommun under förutsättning att den lokal där serveringen äger rum för varje tillfälle anmäls och godkänns av kommunen. Den som bedriver cateringverksamhet ska ha ett eget kök för tillredning av mat för att få ett stadigvarande serveringstillstånd. Företaget behöver inte ha ett eget kök och tillagningsställe i varje kommun där de bedriver cateringverksamhet.

Vid all catering enligt alkohollagen krävs att cateringfirmans personal befinner sig hos gästen och serverar mat och alkoholdryck. För att fullfölja sitt serveringsansvar måste serveringspersonal finna sig på serveringsstället tills dess att sista gästen druckit upp sin alkohol. Detta gäller vid all servering av alkohol i samband med catering oavsett om servering sker i en för tillfället hyrd lokal eller i ett enskilt hem.

Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten

Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten kan avse enstaka tillfällen eller enstaka tidsperioder. Tillfällig servering förutsätter att det inte är fråga om regelbunden återkommande verksamhet. Detta för att skydda den ordinarie restaurangnäringen mot osund konkurrens. Serveringsstället skall tillhandahålla tillredd mat. Tillfälliga serveringstillstånd medges högst vid 12 tillfällen per år för sökanden och lokal. För mer omfattande verksamhet bör ett stadigvarande serveringstillstånd sökas.

Tillfälliga serveringstillstånd till slutna sällskap

Tillfälliga serveringstillstånd till slutna sällskap kan avse enstaka tillfällen eller enstaka tidsperioder. Som slutet sällskap anses vara en begränsad krets av personer som har ett gemensamt intresse; det kan till exempel vara en förening, bröllop eller företag. Vid varje serveringstillfälle skall en gästlista kunna presenteras och tillredd mat tillhandahållas. Tillfälliga serveringstillstånd medges vid högst 12 tillfällen per år för sökanden och lokal. För mer omfattande verksamhet bör även i detta fall ett stadigvarande serveringstillstånd sökas.

Pausservering

Tillstånd för servering i foajéer till teater- eller konsertlokaler kan beviljas under paus i föreställning eller konsert utan krav på matsservering. Tillståndet kan endast avse starköl, vin och andra jästa alkoholdrycker.

Gemensam serveringsyta på uteservering

Flera tillståndshavare ges möjlighet att ansöka om ett gemensamt serveringsutrymme. Det innebär att ett särskilt tillstånd kan beviljas för att servera på samma yta. En förutsättning är att de som ansöker om gemensamt serveringsutrymme har ett eget serveringstillstånd. Särskilda villkor kan meddelas i samband med beslut om tillstånd för gemensamt serveringsutrymme.

Remissyttranden

Enligt 8 kap 11 § alkohollagen ska kommunen hämta in andra myndigheters yttranden vid ansökan om stadigvarande serveringstillstånd till allmänhet och slutet sällskap samt vid säsongstillstånd. Obligatorisk remissinstans enligt alkohollagen är endast polismyndigheten. I den ekonomiska prövningen ingår även begäran om remiss från Skatteverket.

- Polismyndighetens yttrande lämnar information om förhållanden i det område där den sökande vill etablera sin serveringsverksamhet. Vidare lämnar polisen information om sökanden utifrån belastnings- och misstankeregistret.
- Miljö- och byggnadsnämndens yttrar sig i frågor om störningar till närboende.
- Skatteverket yttrar sig om bolagets och företrädarnas ekonomiska skötsamhet.
- Attunda Brandförsvaret yttrar sig över huruvida lokalen med serveringstillstånd har ett väl fungerande brandskydd.
- Vid ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till allmänhet och pausservering hämtar kommunen in yttrande endast från polismyndigheten.

Undantag när serveringstillstånd inte krävs

Undantaget enligt 8 kap 1 a § alkohollagen har främst tillkommit för att i vissa situationer av privat karaktär, då kommersiellt intresse saknas, möjliggöra servering utan tillstånd. Åldersgränsen 18 år gäller även vid denna typ av servering. Inköp av alkoholdrycker till serveringen ska ske från Systembolaget AB men inte från partihandlare. Samtliga tre nedanstående villkor skall vara uppfyllda för att servering skall kunna få ske utan tillstånd.

Serveringstillstånd krävs inte om serveringen;

- avser ett enskilt tillfälle för i förväg bestämda personer
- sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna, samt
- äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker.

Kunskapsprov

För att få serveringstillstånd krävs att sökanden klarar Folkhälsomyndighetens kunskapsprov enligt 8 kap 12 § alkohollagen. Kommunen får göra undantag från kunskapsprov vid ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap enbart om serveringen rör ett enskilt tillfälle.

Folkhälsomyndighetens undantag som gäller för sökande som redan har serveringstillstånd är bara aktuella när ansökan gäller samma organisationsnummer som tillståndshavaren till det tidigare serveringstillståndet.

Minst hälften av bolagets fysiska personer som har inflytande i en rörelse och är aktiva i serveringsverksamheten ska genomgå kunskapsprov.

Vid en ansökan har sökande tre försök på sig att klara kunskapsprovet. Kunskapsprovet skrivs hos kommunens tillståndshandläggare.

Beslut om avslag vid särskilda omständigheter

Av 8 kap 17 § alkohollagen framgår att en kommun får vägra serveringstillstånd om serveringsstället på grund av placering eller andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, även om övriga krav som ställs i lagen är uppfyllda.

Tillsyn på Restauranger

Kommunen och Polismyndigheten ska enligt 9 kap 2 § alkohollagen utöva tillsyn. Kommunens tillsyn kan delas in i förebyggande, inre och yttre tillsyn.

- Den *förebyggande tillsynen* omfattar råd, stöd informationsbrev samt information till samtliga serveringsställen. Tillståndshavare och personal kan anmäla sig till utbildning i *Ansvarsfull Alkoholservering* till Stockholms stad, www.stad.org, som har utbildningstillfällen en gång per månad.
- Den *inre tillsynen* är av administrativ karaktär och sker med stöd av remissförfrågan till polismyndigheten, kronofogdemyndigheten och skatteverket för att kontrollera att tillståndshavare uppfyller alkohollagens krav på personlig och ekonomisk lämplighet. Bevakning om förändringar i bolagen görs även via tjänsten Syna.
- Den *yttre tillsynen* innebär oanmälda besök på restaurangen för att se till att tillståndshavaren uppfyller alkohollagens krav avseende ordning och nykterhet. Besöken kan ske tillsammans med andra myndigheter. Förutom ordning och nykterhetskontroll ska tjänstemännen kontrollera att det inte serveras alkohol till gäster under 18 år. Kontroll sker även av marknadsföring av alkoholdrycker, serveringsansvarigpersonal och lokalens utrymningsvägar. En tillsynsrapport upprättas efter varje besök och skickas till berört företag.

Avgifter

Kommunen har enligt 8 kap 10 § alkohollagen rätt att ta ut avgifter för ansökningar om serveringstillstånd och tillsyn av den som har serveringstillstånd och av den som bedriver anmälningspliktig detaljhandel med servering av folköl. Avgifterna är indelade i en fast och en rörlig avgift. Den fasta avgiften avser ansökningsavgifter och den rörliga avgiften baseras på restaurangens alkoholomsättning. Debitering av avgiften sker en gång per år efter kontroll av rapporter över föregående års alkoholförsäljning, så kallade restaurangrapporter, som tillståndshavarna ska skicka in till kommunen under första kvartalet varje år.

Avgifter som avser handläggning av ansökan betalas inte tillbaka efter avslag eller om de sökande återkallar sin ansökan. Debitering av folkölsförsäljning sker en gång per år efter tillsynsbesök.

Avgifterna beslutas av kommunfullmäktige och information om dessa ska finnas tillgänglig på kommunens hemsida www.jarfalla.se.

Serveringstider

Kommunen ska enligt 8 kap. 19 § alkohollagen i samband med beviljande av ett serveringstillstånd även fastställa under vilka tider som alkoholdrycker får serveras på serveringsstället. Serveringstider är en viktig del av den svenska alkoholpolitiken, och social hänsyn ska därför gå före affärsmässiga eller konkurrensmässiga hänsyn. Att en konkurrerande restaurang redan fått längre serveringstid behöver därför inte motivera bifall till en annan ansökan.

Vid prövning av serveringstid ska det beaktas om serveringstiden kan medföra olägenhet i fråga om ordning och nykterhet eller om den kan innebära risk för människors hälsa.

Ett beslut om serveringstid efter kl. 01.00 kan förenas med villkor som till exempel att förordnad ordningsvakt ska tjänstgöra från kl. 22.00 till sista gästen lämnat serveringsstället. Polismyndighetens rekommendation om antalet ordningsvakter följs i normalfallet. Serveringstid efter kl. 01.00 beviljas inte om restaurangen är belägen i ett flerbostadshus.

Uteserveringar

En uteservering ska vara fysiskt avgränsad och överblickbar samt avse ett visst avgränsat utrymme som finns i anslutning till serveringsstället. Kommunen kan vid tillståndsgivningen villkora om kortare serveringstid på uteserveringen än inne i restaurangen. Anledningen är att verksamheten inte får störa omgivningen, till exempel de som bor i närheten av restaurangen.

Villkor

Kommunen kan meddela olika slags villkor i syfte att motverka alkoholpolitiska skadeverkningar. Villkor kan endast meddelas vid beslut om serveringstillstånd. Dit räknas också beslut om utökning av ett gällande tillstånd, till exempel förlängd serveringstid, och i utökning av serveringslokal. Villkoren får inte vara generella utan behovet skall bedömas i varje enskilt fall.

Kommunen kan besluta om villkor avseende följande:

- förordnade ordningsvakter vid serveringstid efter kl. 01.00,
- förordnade ordningsvakter vid större evenemang till allmänheten,
- uteserveringarna skall vara utrymda senast kl. 22.30,
- begränsning av servering genom att endast tillåta bordsservering, eller att vid vissa evenemang endast tillåta bordsservering

Sanktioner/ återkallelse

Kommunen har enligt 9 kap 17 § alkohollagen möjlighet, att meddela en innehavare av serveringstillstånd en erinran, eller i allvarigare fall eller vid upprepade överträdelser, en varning om tillståndshavaren inte:

- uppfyller de krav som gällde när tillståndet meddelades
- följer de bestämmelser som gäller för servering enligt alkohollagen eller de villkor som meddelats.

Kommunen ska återkalla serveringstillståndet enligt 9 kap 18 § alkohollagen:

- när tillståndet inte längre utnyttjas vid till exempel ägarbyte
- när det med tillståndshavarens vetskap förekommit brottslig verksamhet på serveringsstället eller i anslutning till detta utan att tillståndshavare har ingripit
- tillståndshavaren har brutit mot alkohollagen eller vad som i övrigt gäller för tillståndet på ett sådant sätt att varning inte är en tillräckligt ingripande åtgärd, eller har tilldelats en eller flera varningar utan att de förhållanden som föranlett varningen rättas till.

Beslut i ärenden om serveringstillstånd

Beslut i ärenden som gäller serveringstillstånd fattas av socialnämndens sociala utskott, eller av den delegat som socialnämnden delegerat beslutanderätten till.